

988
1

Latvijas PSR Centrālais Vākts Oktobra
revolūcijas un sociālistiskās
cēltniecības arhīvs

Centrālais dzimtenespētīšanas muzejs

Fonds Nr. 988

Apraksts Nr. 1



1

Latvijas PSR
Centrālājs valsts Oktobra revolūcijas
un sociālisma celtniecības arhīvs

CENTRĀLAIS DZIMTENES PĒTĪŠANAS
MUZEJS

-1941.g.

Fonds Nr.988

Apraksts Nr.1

1941-1942.g.g.

Закаталогизировано

2

Priekšvārds.

Centrālais Dzimtenes pētišanas muzejs tika nodibināts 1940.g. 11.decembrī ar LPSR Ministru Padomes lēmumu Nr.644.^I

Muzeja uzdevums bija "pētīt un rādīt Latvijas dabas bagātības, kultūrvēsturiskās vērtības un sasniegumus sociālā celtniecībā."²

Centrālajā Dzimtenes pētišanas muzejā bija paredzētas šādas nodaļas³:

1. Dabas bagātību nodaļa.
2. Kultūrvēsturiskā nodaļa.
3. Sociālistiskās⁴ celtniecības nodaļa.
4. Zinātniski - pētnieciskā nodaļa.

Muzejam bija piešķirtas telpas Rīgā, Mārstaļu ielā 25⁵. Līdz 1941.g. jūlija mēnesim muzejs atradās trīs dzīvokļos otrā, trešā, ceturta stāvā, kā arī vienā tirgotavas telpā⁶.

Muzeja eksponātus komplektēja galvenokārt no⁷:

1. kādreizējās Celtniecības izstādes eksponātiem (vēlāk Profesiju kameras, kura dibināta ar 05.05.38. Valdības likumu⁸. Pieņemšanas akts 1940.g. 16.oktobrī;⁹
2. nacionalizētā "Latvijas saules muzeja" objektiem un inventāra, kuru īpašnieks un pārzinis bija E.Paeglis, pieņemšanas akts 1940.g.18.decembrī;¹⁰

I LPSR CVORA, fonds Nr.270, apr.I, lieta Nr.I3, lp.I36-I37

2 Tur pat, fonds Nr.988, apr.I, lieta Nr.4, lp.88.

3 Tur pat

4 Tur pat, fonds Nr.270, apr.I, lieta Nr.259, lp.I6I otrā pusē (vācu laikā dokumentos "sociālās")

5 Tur pat, lp.I64

6 Tur pat, fonds Nr.988, apr.I, lieta Nr.4, lp.88

7 Tur pat

8 Konversācijas vārdnīca, I7.sējums, lp.34102-34106

9 LPSR CVORA, fonds Nr.988, apr.I, lieta Nr.4, lp.4

10 Tur pat, lp.II, kā arī fonds Nr.700, apr.I, lieta Nr.322

3. Likvidētā Latvijas dabas muzeja eksponātiem, kuru 1923.-1924.g. organizēja un uzturēja Latvijas Dabas zinātņu biedrība;¹¹
4. bijušā kara muzeja eksponātu daļas, kurš dibināts ar 15.09.19. Latvijas kara ministra pavēli;¹²
5. kā arī atsevišķi eksponāti, kurus saņēma no dažādām likvidētām biedrībām.

Līdz kara sākumam štatos skaitījās deviņas štatu vienības: direktora palīgs saimniecības lietās, kultūrvēsturiskās nodaļas vadītājs, sociālistiskās celtniecības nodaļas vadītājs, apkopēja, apkopēja-un sētnieks - amatnieki.¹³ *

1941.gada naktī no 29. uz 30.jūniju muzejs nodega.¹⁴

Par Centrālā Dzimtenes pētišanas muzeja likvidācijas galējo termiņu Mākslas un kultūras lietu departaments nosacīja 1941.g. 30.decembri.¹⁵ Muzeja likvidāciju veica muzeja bijušie direktora palīdze E.Upīte un sociālistiskās celtniecības nodaļas vadītājs E.Lamsters.¹⁶ Centrālā Dzimtenes pētišanas muzeja atrakšanas darbus uzsāka 1941.g. 2.jūlijā un pēc neliela pārtraukuma turpināja līdz 30.septembrim. Tika atrakta lielākā daļa bijušā - Kara muzeja vēsturisko auksto ieroču un bruņu kolekciju, kurus bija iespējams restaurēt, lielle lielgabali un daži bijušās Celtniecības izstādes modeļi, etnogrāfiskās kolekcijas keramikas paliekas, un dažādas metāla lietas.¹⁷

Muzeja ipašumu, dokumentus un grāmatas pēc Izglītības un kultūras ģenerāldirekcijas norādījuma¹⁸ nodeva Valsts vēsturiskam muzejam ar 1942.g. 7.janvāra¹⁹ un 16.janvāra²⁰ aktiem.

11 Konversācijas vārdnīca, 3.sējums, lp.4223.

12 Tur pat, 8.sējums, lp. 15639

13 LPSR, CVORA, fonds Nr.988, apr.I, lieta Nr.4, lp.88 otrā pusē

14 Tur pat, lieta Nr.3, lp.15

15 Tur pat, lieta Nr.4, lp.89

16 Tur pat

17 Tur pat, otrā pusē

18 Tur pat, lieta Nr.3, lp.14

19 Tur pat, lieta Nr.4, lp.3

20 Tur pat, lp.92

* Rūķestu instrukciju skat. tur pat, lieta Nr.5, lp.15-16

II

1954.gadā LPSR Iekšlietu ministrijas Centrālajā Valsts arhīvā tika veikta Centrālā Dzimtenes pētīšanas muzeja fonda zinātniski-tehniskā apstrāde un ekspertīze (04.01.54. akts).

1957.g. 10.jūnija aktā Nr.32 par slepeno dokumentāro materiālu izskatīšanu to nodošanai vispārējai glabāšanai tika konstatēts, ka muzeja fonda dokumenti pilnīgi nododami vispārējai glabāšanai Padomju iestāžu fondu nodaļā, jo dokumentos nav valsts noslēpumu saturošu vai slepena rakstura ziņu. Lietas Padomju iestāžu nodaļā nodotas 17.06.57. ar aktu Nr.125.

1971.g. 2.jūnijā Centrālā Dzimtenes pētīšanas muzeja fonds tika katalogizēts, sastādītas 10 tematiskās kartiņas.

Ar 17.10.73. aktu Nr.17 par dokumentu izskatīšanu un nodošanu speciālā glabāšanā citu fondu skaitā izskatītas Centrālā Dzimtenes pētīšanas muzeja fonda Nr.988 6 lietas un lieta Nr.4 nodota slepenai glabāšanai ar formulējumu: "... В деле №4 ф.988 находятся записи о том, что якобы военнослужащие Красной Армии подожгли музей в городе Риге на ул.Марсталию 25.

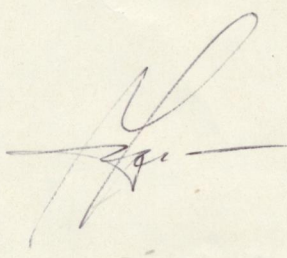
Данные сведения представляют оперативный интерес, а поэтому комиссия решила указанные дела передать с общего хранения на секретное." (17.10.73. akts Nr.3 par nodošanu glabāšanā specfondu nodaļā, kur lietai piešķirts Nr.I).

Ar 08.08.88. aktu par dokumentu atslepenošanu Nr.464 fonda 988 lieta Nr.I (tas ir, bijusī lieta Nr.4) atslepenota un nodota vispārējā glabāšanā Literatūras un mākslas dokumentu vērtības un ekspertīzes nodaļā (20.09.88. akts Nr.478) kopā ar pārējām 5 lietām no Dokumentu saglabāšanas nodaļas (05.01.89. akts).

1989.g. janvārī fondam Nr.988, Centrālais Dzimtenes pētīšanas muzejs, veikta pilnveidošana (11.01.89 ZTA akts) un katalogizācija (23.01.89 akts). Sastādītas 11 tematiskās kartiņas.

I.kat. arhiviste

14.01.89.



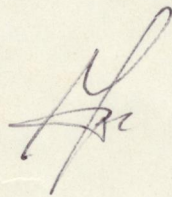
I.Kursiša

Nr.N.	Lietu nosaukums	Galējie dati	Lapu sk.	Piezīmes
I	2	3	4	5
1.	Izglītības un kultūras ģenerāldirekcijas apkārtraksti par finanšu jautājumiem	1941.g. 7.jūlijs - 6.decembris	36	
2.	Darbinieku algu saraksti muzeja likvidācijas gaitā	1941.g. 26.jūlijs- 31.decembris	16	
3.	Ziņojumi, akti un sarakste ar iestādēm par muzeja likvidācijas gaitu Dokumenti par ebrejiem, kuri piespiedkārtā piedalījās muzeja atrakšanas darbos (apliecības, sarakste u.c.)	1941.g. 7.jūlijs- 12.oktobris	61	
4.	Ziņojumi un akti par muzeja eksponātu nodošanu	1941.g. 30.septembris- 1942.g. 7.janvāris	128	
5.	Budžetu pārskati, štatu saraksti muzeja likvidācijas gaitā	1941.g. 1.jūlijs- 31.decembris	24	
6.	Kredītu un budžeta izdevumu grāmata muzeja likvidācijas gaitā	1941.g. 21.jūlijs- 1942.g. 5.janvāris	5	
7.	Vecais fonda lietu apraksts		2	

Šinī aprakstā 7 (septiņas) lietas no Nr.I līdz Nr.7.

Aprakstu pilnveidoja:

Ab. el. 89.



I.Kursiša

✓
Ino aprausta sanamocitas 5/pinas) lepus

10. 01. 89

T. K. arb. (P. M. v. i. a)